

Акатист
на светия наш отец Евтимий, Патриарх Търновски

Кондак 1

Поборниче на непобедимия Воевода, Евтимие, преблажени отче наш! Ти, който с православието си утвърдил твоите люде в борбата им против агаряните и с добродетелния си живот винаги си се подвизавал в бран против бесовете, озари душите ни със светлината на твоето учение и с твоите молитви избавяй ни от бъдещите беди нас, които с умиление ти пеем: Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Икос 1

Ангелския живот от младини си възревнувал, преблажени отче наш Евтимие, защото като си се родил от благочестиви родители, и възпитан в православие, Христа най-искрено си обикнал и пребивавайки винаги в храма Божий, подготвил си се за пастир на твоите люде. Затова с обич те възхваляме, казвайки така:

Радвай се, рожбо на град Търново; радвай се издънка на благороден корен!

Радвай се, израстък на дейно благочестие; радвай се тезоименно плодоношение на благочестиви родители!

Радвай се, защото от младини си запазил душевната чистота!

Радвай се, в страх Божи възпитаван; радвай се в закона Господен научен!

Радвай се светозарна звезда от Търнова-града изгряла; радвай се, река, която неизчерпаемо изтачаш благодатни води!

Радвай се, пресветли светилниче, който озаряваш българската земя; радвай се, духовна ливадо, която възрастваш тучна паша за душите!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 2

След като си видял суетата на тоя лъжовен свят и всичко земно си оставил, заселил си се в обителта на преподобния Теодосия безмълвника в Килифаревската планина, гдето си пребивавал в молитва и пост и всякога Бога си възпявал: Алилуя.

Икос 2

Като си поискал да разбереш недостъпното за разума познание на надсъщната Троица и да достигнеш дълбината на Божията премъдрост, ти, богоблажени отче Евтимие, с послушание си покорил ума си на твоя учител и по тоя начин, като си възлязъл на височината на боговедението подбуждаш и нас, които се чудим на твоето изключително богатство на Божията премъдрост, благочестно да ти викаме:

Радвай се, защото си последвал гласа на призовалия те Христа; радвай се, защото Неговото благо иго на раменете си взел!

Радвай се ти, който си видял своя духовен отец Теодосия по време на молитва в огнено сияние; радвай се ти, който си се устремил към Таворското преображение!

Радвай се ти, който си озарен с божествената светлина; радвай се ти, който си изпълнен с небесна премъдрост!

Радвай се съкровище на неизчерпаемото богознание; радвай се хранилище на небесните блага!

Радвай се, продобивко на радостта на Светия Дух; радвай се похвало, равностепенна на богомъдрите отци!

Радвай се, светлино, която прогонваш тъмнината на скърбите; радвай се ти, който си приел светлината от Слънцето на Правдата!

Радвай се Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 3

Движим от силата на Всевишния и търсещ най-съвършено безмълвие, след смъртта на своя учител си се отдалечил в планината Атон, гдето в съзерцание на горните блага и в подвизи си се утвърждавал, пеейки Богу усърдно: Алилуя.

Икос 3

Имайки страха Божий като истинско начало на премъдростта и след като съвсем си отхвърлил плътското мъдруване, удостоил си се да придобиеш

Божията премъдрост си приготвил себе си да бъдеш честен съсед на благодатта на Пресветия Дух. Затова те ублажаваме и възхваляваме така:

Радвай се, защото Господ ти яви неизвестните и тайни неща на Своята премъдрост; радвай се, защото си се сподобил да видиш с духовните си очи още невидимите Божии дела!

Радвай се, защото чрез въздържание си укротил вълненията на плътта; радвай се, защото заради небесните блага тялото чрез пост си умъртвил!

Радвай се, защото със сълзни капки си угасил въглените на страстите; радвай се, защото с безмълвието си утешил вълненията на душата!

Радвай се, защото с бедност, подобна на Христовата, си станал богат; радвай се, защото с твоето нестяжание си посрамил сребролюбивия цар!

Радвай се, защото никога не си лежал на легло; радвай се, защото само със сядање си утолявал телесната немощ!

Радвай се, ти, който си ни показал най-добрия път към Бога; радвай се, ти, който ни насочваш към пътя на спасението!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 4

Чрез пустинното безмълвие в Атонската планина съвсем си уталожил бурята на изкушенията и след като богато си придобил тук драгоценните съкровища на Духа и добре си украсил душата с добродетели като с нетленни цветя, завърнал си се в отечеството си, въздавайки Богу хвала: Алилуя.

Икос 4

Ревнителите на благочестието и желателите на боговедението от ближните страни, като чува за премъдростта и учението ти, богоозарений отче наш Евтимие, изпращаха ти писмени запитвания и молеха да отговориш на техните недоумения относно православната вяра. Като ги почитаме, прочие, заради твоите премъдри поучения и ние ти пеем:

Радвай се, глъбино на премъдростта и разума; радвай се, жилище на страха Божий!

Радвай се, съкровище на знанието и благочестието; радвай се, приемниче на Божия съвет и крепост!

Радвай се, защото си изяснил същината на нещата; радвай се, защото си украсил църковните обичаи!

Радвай се, защото с твоето учение вярно си разкрил догмите на православната вяра; радвай се, защото с твоя живот на всички си показал пример на дейното благочестие!

Радвай се, защото си преумножил поверения ти талант; радвай се, защото раздаваш на всички некрадено богатство!

Радвай се мъжо, на възвишените желаня; радвай се верний рабе на Христа нашия Бог!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 5

Явил си се като богопратена звезда, светозарни отче наш Евтимие, когато си се заселил в обителта на Жизноначалната Троица и усърдно си се отдал на книжовна работа. Като последвахме и ние светлината на тая звезда познахме правия път и се научихме да пеем на Бога: Алилуия.

Икос 5

Людете, които видяха отдалеч светлината на тоя блестящ светилник, застанал на връх-планина, прославиха Бога, Който тебе бе прославил, и, възвисени духом, ти принесоха похвална песен, казвайки така:

Радвай се златозарно светило на българската земя; радвай се огнени стълпе на Търновската планина!

Радвай се, богоглаголива уста на Светата Троица; радвай се, одушевени храмe на триипостасното божество!

Радвай се, защото наново си превел от гръцки на български божествените писания; радвай се, защото си изправил много грешки в свещените книги!

Радвай се, защото си се явил на нас като нов законодател; радвай се, защото си предал на Българската църква изправени църковните установления!

Радвай се, защото чрез твоето изкуство си усъвършенствал новокнижовния език; радвай се, защото мнозина си научил на книжна наука!

Радвай се, защото чрез твоите трудове си прославил светата Троическа обител; радвай се, защото чрез твоите лъчи си просветил и най-отдалечените наши краища!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 6

Проповедник на божествените догмати си бил, преславний Евтимие, и не само с думи, но и с дела си наставлявал людетe във вярата Божия, като си учил всички да възпяват Бога с немлъкващи гласове, зовейки: Алилугя.

Икос 6

След като ти просия с добродетели и се утвърди във вярата и Господнята наука, Началникът на пастирите Христос те избра да бъдеш вечен пастир на словесното стадо на Българската църква и по достойнство те възведе на патриаршеския престол. А ти без да се противиш на Божието смотрение си взел на рамото си това ново иго и към прежните трудове нови си прибавил. Заради това те възхваляваме така:

Радвай се, пастирю предобри на избраното стадо, радвай се, ти, който ни пасеш на тучната паша на божествените писания!

Радвай се, тайниче на тайнствата, които с ума не можем да проумеем; радвай се честен съсъде на свещеническата благодат!

Радвай се съпричастниче в честта на апостолите; радвай се, съпрестолниче на великите вселенски светители!

Радвай се, украшение на йерарсите на Божията църква; радвай се, равночестна похвало на патриарсите!

Радвай се, благодатен венец на търновския първопрестол; радвай се, преизрядно украшение на Българската църква!

Радвай се, защото от все сърце си обикнал Архипастиря-Христа; радвай се, защото Нему изцяло си се посветил!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 7

Като си поискал съвсем да очистиш църковните обичаи от плевели, забранил си на сластолюбците да сквернят всечестния празник на Майката Божия и с отеческа обич си ги насочил към пътя на спасението, та правилно да славят Бога и Нему благочестно да пеят: Алилуя.

Икос 7

Ти показва нова ревност по божествената вяра, когато дръзновено си изобличил еретическите учения и така далече си прогонил духовните вълци от твоите словесни овци. Затова, познавайки те като доблестен поборник за вярата с обич те ублажаваме, като те възпяваме така:

Радвай се, твърда бойнице на догматите; радвай се сигурна крепост на вярата!

Радвай се, преизящна красота на вяращите; радвай се, дръзновено изобличение на невяращите!

Радвай се, ти, който опроверга Несториевата ерес; радвай се, ти, който съкруши иконоборческата лъжа!

Радвай се, ти, който изобличи Акиндиновото нечестие; радвай се, ти, който обезсили Варлаамовото празнословие!

Радвай се, разорителю на душевредните обичаи; радвай се, утвърдителю на православното благочестие!

Радвай се, светлост на Търновското паство; радвай се, заря на чистото изповедание!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 8

Странни неща виждаме в тебе, богоблажени отче наш Евтимие! Защото живял си на земята като човек, а ни показва ангелски живот – яви се само по плът по-малък от ангелите. Като се удивляваме, прочее, на твоя равноангелски живот, заедно с тебе и с небесните сили казваме: Алилуя.

Икос 8

Изцяло бе на земята, за да търсиш гинещите в греховната тиня и от небесните неща духом не си се откъснал, но с ума си летял към висините и винаги си мъдрувал за небесното. Показа се като баща на бедните и целия твой град направи странноприемница. Затова те почитаме като чедолюбив отец и с любов ти принасяме такива хваления:

Радвай се кърмителю на гладните; радвай се одеяние на голите! Радвай се чадолюбиви отче за сираците; радвай се твърди застъпниче за вдовиците!

Радвай се защитниче на обидените; радвай се топли утешителю на плачещите!

Радвай се, подкрепителю на обременените; радвай се подслонителю на странниците!

Радвай се, крепки помощниче на немощните; радвай се кротки наставниче на заблудените!

Радвай се, милосърдно изцеление на болните; радвай се сигурно спасение на затворниците!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 9

Цялото свое усърдие си проявил, светителю Евтимие, за просвещението на твоите люде и за благоустроение на Българската църква: множество храмове си издигнал, свети обители си основал и затова разцъфна като крин Българската църква и навсякъде се слушаше към Бога хвалебно пение: Алилуя.

Икос 9

Вития на Божието слово си бил, отче наш Евтимие, и писател на похвални слова и на жития на светии, просияли на българската земя. Като те възхваляваме, прочее, по достойнство, заедно с тях като наш роден светител и горещ застъпник, казваме:

Радвай се, защото мъдро си съчинил житието на преподобния Иван Рилски; радвай се, защото благовейно си възхвалил преподобната Параскева Епиватска!

Радвай се, защото чрез животописание достойно си прославил Иларион Мъгленски; радвай се, защото с достолепни слова дивно си възвеличил Филотея Търновска!

Радвай се, защото с неувяхващ венец си увенчал Михаила Война от Потука; радвай се, защото с медоточни похвали си възпял светия наш отец Ивана Поливота!

Радвай се, защото на всички тях усърдно си подражавал; радвай се, защото си показал ревност на вярата и благочестието им!

Радвай се, пресветло украшение на сонма на българските светии; радвай се наш роден пред Господа застъпниче!

Радвай се, прилежний работнико на лозето Христово; радвай се, златоречивий витие на божественото слово!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 10

Като поиска да спасиш стадото си от грозещата го беда, която някога преподобният Теодосий бе предвидял, казвайки, че нечестиви агаряни ще поробят нашата страна в дните на твоето светителствуване, ти всецяло си се отдал на още по-добър подвиг, като към поста си прибавил сърдечна молитва, а към умствените занятия – всенощно стояние, Богу непрестанно пеейки: Алилуия.

Икос 10

Стена и кула непобедима си бил за вярващите, светителю отче наш Евтимие, в ония дни, когато турският цар с въоръжена сила отвсякъде обсади венценосния Търновград, а цар Шишман беше на бран нейде вън от града и народът падна в смут и страх велик. Като спомняме, прочее, това твое отеческо залягане за народа, ти принасяме похвални песни:

Радвай се, стено необорима; радвай се куло непоклатима!

Радвай се, пастирю преблаги; радвай се вожде, прехрабри!

Радвай се, твърда крепост на града; радвай се крепка ограда за стадото!

Радвай се, страже наш духовен; радвай се ангеле наш църковен!

Радвай се немлъкващ проповедник на вратата; радвай се непоклатима основа на благочестието!

Радвай се, надеждни кормчия; радвай се незаспиващи молитвениче!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на българската църква!

Кондак 11

Безсилни са всяко пение и слово да изрекат ония страшни и ужасни неща, които виждаме да стават в твое време, свети Евтимие! Защото по Божие допущение падна преславният Търновград и бе предаден на разорение, а заедно с него и цялото българско царство. Но ти, като друг Йеремиа, очи към небето си издигнал и с плач си викал, казвайки: Алилуия.

Икос 11

Озарен от светлината на Духа и ограден от силата на Кръста си се явил пред нечестивия агарянски управител и без да се страхуваш, но дръзновено си го изобличил за убийството на най-добрите твои чеда. Като се удивляваме на това твое дръзновение, с песни те възхваляваме така:

Радвай се, пастирю добри, който си бил готов и душата си за овцете да положиш; радвай се, безстрашни защитниче от отеческа обич разпалван!

Радвай се, ти, който неистовството на мъчителя изобличи; радвай се, ти, който неговата заплаха за нищо не счете!

Радвай се, ти, който чрез това архиерейската степен добре прослави; радвай се, ти, който явно показва силата на Христовата вяра!

Радвай се, ти, който си помазан с мирото на благодатта; радвай се, ти, който си белязан с печата на Светия Дух!

Радвай се, доблестни войне на небесния Цар; радвай се, гръмогласна тръба на Христовото благовестие!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 12

Подкрепян от благодатта Божия, ти си унищожил силата на мъчителя, блажени Евтимие! Когато по заповед на управителя джелатът бе издигнал убийствен меч, за да отсече честната ти глава, веднага невидимо ангел порази ръцете му. Нечестивите, като видяха това се объркаха, а вярващите, удивени от станалото чудо, прославиха с тебе Бога, пеейки: Алилуия!

Икос 12

Възпявайки твоето избавление, спомняме с любов и твоите последни дни: как народът, облян в сълзи, те изпращаше на невъзвратно заточение, а ти, като го връчи на Света Троица, достигна до пустинното свое жилище, гдето, след като направи много чудеса, с радост премина в горния Йерусалим. Затова и сега те ублажаваме и ти пеем тия похвални песни:

Радвай се, велики печалниче; радвай се безкръвни мъчениче!

Радвай се, съобщниче на Христовите страдания; радвай се съучастниче в славата на мъчениците!

Радвай се, защото сега се намираш в небесните селения; радвай се, защото от небесната висота поглеждаш на нашето моление!

Радвай се, ти, който за винаги си ни връчил на Пресветата Троица; радвай се ти, който в молитвите си нас никога не си оставил!

Радвай се, защото чрез твоето застъпничество вярата запазихме; радвай се, защото чрез твоите трудове езика запазихме!

Радвай се, защото чрез тебе от робство и смърт се избавихме; радвай се, защото чрез тебе с патриаршеско достойнство отново се сподобихме!

Радвай се, Евтимие, велики застъпниче на Българската църква!

Кондак 13

О, преблажени светителю наш Евтимие!

Приеми това наше малко моление, което с усърдие и любов ти принасяме и просвети нас чрез светлината на твоето учение. Утвърди ни във вярата и благочестието, запази в дълбок мир твоята Църква и българската държава и избави от беди и зли обстоятелства всички, които ти пеят: Алилуия.

(три пъти).

Молитва към светия наш отец Евтимий, Патриарх Търновски

О, преблажени отче наш Евтимие! В сърдечно умиление, като прекланяме колене и падаме пред твоя честен образ, смирено те молим: погледни милостиво на твоите еднокръвни люде, които с обич те почитат и усърдно ти се молят: простри свещените си ръце към Пресветата и Живоначална Троица, на Чийто божествен покров завинаги си ни връчил, и изпроси нам прощение на греховете, изцеление на душевните и телесни болести. Бъди застъпник на всички обидени, утеха на скърбящите, а на бедстващите – скорошно избавление! Просвети нашия ум, за да ходим в закона Господен! Ти, който стоиш пред престола на Божията слава, моли седящия на него Христа Бога нашего, да запази благочестивия ни народ, църквата, страната ни, Високопреосвещения наш митрополит Симеон, твоя древнопросиял град и твоя свети храм, от всяко зло, губителство, меч, огън, смутове, и междуособна война; да ни изпрати желаня мир и отрада, а и така също всичко, което ни е потребно за спасение; да ни избави от всяка предстояща беда, тъй че в сегашния век да поживеем в тихо и безмълвно житие, а в бъдещия – да се сподобим с небесното царство, по благодатта и добросърдечието на безначалния Му Отец и единосъщния Негов Дух всякога и във вечни векове. Амин!